

OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO ASA CENTRAL D. D.

Kvesić, Ronald

Undergraduate thesis / Završni rad

2025

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split / Sveučilište u Splitu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:228:477158>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-26**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University Department of Professional Studies](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Stručni prijediplomski studij Računovodstvo i financije

RONALD KVESIĆ

ZAVRŠNI RAD

OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO ASA CENTRAL D. D.

Split, siječanj 2025.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE
Stručni prijediplomski studij Računovodstvo i financije

RONALD KVESIĆ

ZAVRŠNI RAD

OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO ASA CENTRAL D. D.

Split, siječanj 2025.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Stručni prijediplomski studij Računovodstvo i financije

Predmet: Osiguranje i reosiguranje

ZAVRŠNI RAD

Kandidat: Ronald Kvesić

Naslov rada: Osiguravajuće društvo ASA Central d. d.

Mentor: dr.sc. Domagoja Buljan Barbača, profesor stručnog studija u trajnom izboru

Split, siječanj 2025.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
SUMMARY	2
1. UVOD	3
2. ZNAČENJE OSIGURANJA I NJEGOVA DEFINICIJA.....	4
2.1. Razvoj osiguranja kroz povijest.....	5
2.1.1. Osiguranje u Hrvatskoj	6
2.2. Funkcije i sudionici osiguranja	7
2.2.1. Funkcije osiguranja.....	7
2.2.2. Sudionici na tržištu osiguranja	7
2.3. Podjela i vrste osiguranja	8
2.3.1. Životno osiguranje.....	8
2.3.2. Neživotno osiguranje.....	9
2.3.3. Osiguranje od automobilske odgovornosti	10
3. ZAKONSKI OKVIR OSIGURANJA	12
3.1. Zakonski okvir osiguranja u Bosni i Hercegovini	12
4. OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO ASA CENTRAL D.D.....	14
4.1. ASA Grupacija.....	14
4.2. Vizija, misija i temeljne vrijednosti	15
5. ASA OSIGURANJE I CENTRAL OSIGURANJE.....	16
5.1. Ideja o pripajanju	16
5.1.1. Ciljevi i razlozi pripajanja ASA osiguranja d.d. i Central osiguranja d.d.....	16
5.1.2. Zakonski okvir za pripajanje	17
5.2. Plan reorganizacije kao osnova za odobrenje pripajanja.....	17
6. DRUŠTVA PRETHODNICE	19
6.1. Central osiguranje (Društvo koje se pripaja – pripojeno društvo).....	19
6.1.1. Kapital Društva	19
6.2. ASA osiguranje d.d. Sarajevo (Društvo prije pripajanja – Društvo slijednik)	20
6.2.1. Upravljanje Društvom	20
6.2.2. Kapital društva.....	20
7. DRUŠTVO POSLIJE PRIPAJANJA.....	24
7.1. Vrste poslova i poslovna strategija – tržišni položaj	24

7.2.	Usporedba Društva prije i poslije pripajanja.....	25
7.2.1.	Dionički kapital i vlasnička prava.....	25
7.2.2.	Usporedba bilance stanja kroz godine prije pripajanja i nakon pripajanja.....	27
7.2.3.	Usporedba uspješnosti poslovanja kroz godine prije pripajanja i nakon pripajanja.....	28
7.3.	Osnovna strateška opredjeljenja Društva nakon pripajanja.....	30
8.	ZAKLJUČAK.....	32
	LITERATURA.....	33
	POPIS TABLICA.....	34
	POPIS SLIKA.....	34
	POPIS GRAFOVA.....	34

SAŽETAK

Osiguravajuće društvo ASA Central d.d.

U sadržaju ovog rada definira se pojam i značenje osiguranja kao poslovne djelatnosti kojom se bave osiguravajuća društva, ali također se pojašnjava osiguranje kao ljudska potreba bez koje suvremeni čovjek ne može osjećati sigurnost. Osiguranje kao ljudska potreba javlja se već u davnim vremenima kroz povijest tisućama godina unazad kada su prve civilizacije nastojale zaštititi svoju imovinu i posjede te se može reći da su se prvi oblici osiguranja pojavili u vremenu prije Krista u starim civilizacijama koje su počele razvijati svijest o rizicima gubitka ili uništenja imovine koju su posjedovali i njome raspolagali. Nadalje se nastoji objasniti i približiti definicija osiguranja, značenje, povijesni razvoj te njegove funkcije i podjela. Temeljne funkcije osiguranja, sudionici na tržištu, podjela istog i drogo, objašnjeni su u nastavku ovog rada. Također će se spomenuti i način funkcioniranja osiguranja u Republici Hrvatskoj s pripadajućim zakonskim okvirima, a budući „Osiguravajuće društvo ASA Central d.d.“, koje je tema ovog rada, posluje u Bosni i Hercegovini, isto tako će se pažnja usmjeriti i na funkcioniranje djelatnosti osiguranja i njegov zakonski okvir u toj zemlji.

U fokusu ovog rada je pripajanje dvaju osiguravajućih društava koja su poslovala u potpunosti odvojeno kao pojedinci i ostvarivali solidne rezultate na tržištu osiguranja. Naposljetku je dogovoreno pripajanje tako što Central Osiguranje d.d. postaje dio ASA Grupacije tako što biva pripojeno ASA Osiguranju d.d. te osiguravajuće društvo počinje poslovati pod imenom ASA Central d.d. što u konačnici dovodi do toga da Društvo postaje lider među osiguravajućim društvima na tržištu osiguranja u Bosni i Hercegovini.

Ključne riječi: osiguranje, funkcije, podjela, ASA Osiguranje, Central Osiguranje, pripajanje

SUMMARY

Insurance company ASA Central d.d.

In this paper's content it attempts to define the concept and meaning of insurance as a business activity carried out by insurance companies, but it also attempts to explain insurance as a human need without which modern man cannot feel secure. Insurance as a human need has been present since ancient times throughout history, thousands of years ago, when the first civilizations sought to protect their property and possessions, and it can be said that the first forms of insurance appeared in the time before Christ in ancient civilizations that began to develop awareness of the risks of loss or destruction of property they owned and had at their disposal. Furthermore, it attempts to explain and bring closer the definition of insurance, its meaning, historical development, and its functions and division. The basic functions of insurance, market participants, its division and sub-division, are explained in the rest of this paper. It will also mention the way insurance functions in the Republic of Croatia with the associated legal framework, and since the "Insurance Company ASA Central d.d.", which is the subject of this paper, operates in Bosnia and Herzegovina, attention will also be focused on the functioning of the insurance industry and its legal framework in that country.

Regarding the topic of this paper, the highest attention is focused on the merger of two insurance companies that operated completely separately as individuals and achieved solid results on the insurance market. In the end, the merger was agreed upon by Central Insurance d.d. becomes part of the ASA Group by being merged with ASA Insurance d.d. and the insurance company starts operating under the name ASA Central d.d. which ultimately leads to the Company becoming a leader among insurance companies on the insurance market in Bosnia and Herzegovina.

Keywords: insurance, function, division, ASA Insurance, Central Insurance, merger

1. UVOD

Kroz poglavlja ovog rada objasnit će se definicija osiguranja i pojmovi vezani uz isto, navesti će se njegove funkcije i podjela te će se ukratko proći kroz njegov povijesni razvoj od same pojave pa do dan danas. Spomenut će se i razvoj osiguranja kroz blisku i nešto malo dalju prošlost Europi te, u konačnici, i u Hrvatskoj.

Pored same teme „Osiguravajuće društvo ASA Central d.d.“ rad se fokusira na osiguranje kao djelatnost, ljudsku potrebu te nešto što je vrlo rasprostranjeno u poslovnom i privatnom svijetu budući da je potreba za osiguranjem, posebice u današnjem vremenu, jako velika. Pored svega navedenog spomenut će se i objasniti pravni okvir osigurateljnog posla u Republici Hrvatskoj, a obzirom na to da je u fokusu ovog rada osiguravajuće društvo koje svoje poslovanje obavlja u Bosni i Hercegovini, pažnja će biti usmjerena i prema pravnom okviru osiguranja u istoj.

U početnim poglavljima objasniti će se definicija osiguranja, proći kroz povijesni razvoj i navesti i objasniti njegove funkcije, podjela, vrste i podvrste te će se spomenuti i navesti sudionici na tržištu osiguranja. Nadalje će se fokus usmjeriti na Osiguravajuće društvo ASA Central d.d.

Društvo ASA Central d.d. pored svog poslovanja i usluga koje nude kao osiguravajuća kuća, ASA Osiguranje d.d. ima zanimljivu povijest u kojoj je izvjesno vrijeme poslovalo samostalno kao i osiguravajuće društvo Central Osiguranje d.d. i bili su pojedinačni sudionici na tržištu osiguranja u Bosni i Hercegovini. Spomenuta dva društva se u konačnici pripajaju i nastaje osiguravajuće društvo ASA Central d.d. koje podiže kvalitetu usluga i nudi širok spektar mogućnosti svojim klijentima što rezultira da postanu vodeća osiguravajuća kuća na tržištu osiguranja u Bosni i Hercegovini.

Opširnije o svemu navedenom bit će objašnjeno u sljedećim poglavljima ovog rada.

2. ZNAČENJE OSIGURANJA I NJEGOVA DEFINICIJA

Osiguranje možemo definirati kao gospodarsku djelatnost kojom se zainteresiranim osobama pruža ekonomska, odnosno financijska zaštita od različitih rizika koji ugrožavaju njihov život, zdravlje ili imovinu. To je oblik upravljanja rizicima i prvenstveno je usmjeren na sprječavanje financijskih gubitaka ili na smanjenje istih. Prema ugovorno određenim uvjetima rizik se prenosi sa osiguranika na osiguravajuće društvo, a za tu uslugu osiguranik plaća premiju osiguravatelju.

Postoje različite definicije osiguranja, ali se u konačnici sve svode na isto, a to je da je osiguranje djelatnost pružanja pravno-ekonomske zaštite od određenih opasnosti koje ugrožavaju imovinu i osobe.¹ Zadatak osiguranja je da rizike kojima su izloženi pojedinci ili tvrtke/poduzeća – osiguranici – preraspodijeli na sve osiguranike i da onom osiguraniku koji pretrpi štetu koja je posljedica nekog osiguranog rizika isplati odgovarajuću naknadu za tu štetu u skladu sa zaključenim ugovorom o osiguranju. Ovim načinom rizik koji je moguć, ali ne i garantiran, koji može izazvati promjenjive troškove, prevodi se u fiksne troškove odnosno u premiju osiguranja koju osiguranik plaća u određenim vremenskim razdobljima. Njegove se posljedice prenose na osiguravatelja te na taj način osiguranik stvara sigurnost za sebe osobno ili u svom poslovanju jer unaprijed zna koliki su mu troškovi nekog rizika.

Slika 1 – Sigurnost koju pruža osiguranje

Izvor: *Osiguranje i osiguravajuća društva* dr. Zijad Ljakić, dostupno na: <https://zijadljakic.ba/osiguranja-i-osiguravajuca-drustva/> (20.11.2024.)

¹ Bijelić, M. (2002) *Osiguranje i reosiguranje*, Zagreb: Tectus, str. 25.

Pojam koji se često veže uz osiguranje jest rizik. Rizik u osiguranju je vjerojatnost, odnosno mogućnost nastanka neočekivanog štetnog događaja koji može prouzročiti materijalni ili financijski gubitak. Jedna od najčešćih definicija rizika u literaturi govori da je rizik stanje u kojemu postoji mogućnost negativnog odstupanja od poželjnog ishoda kojemu se nadamo.²

2.1. Razvoj osiguranja kroz povijest

Prvi oblici osiguranja pojavljuju se već u dalekoj prošlosti ljudske civilizacije, točnije oko 3000 godina prije Krista i u to vrijeme su oblici osiguranja bili vezani za trgovinu i prijevoz robe budući da je trgovina bila gotovo jedina djelatnost tada. Kao društveno-ekonomska pojava osiguranje se razvija već duže vrijeme te je realno za pretpostaviti da osiguranje seže od samih začetaka razvoja društva. Osiguranje se kroz povijest upotrebljavalo i razvijalo paralelno sa civilizacijom, odnosno društvom te shodno tomu pratilo je promjene u društvenom i gospodarskom okruženju, a razdoblje njegova razvoja traje i danas i očekuje se nastavak istog u budućnosti.

Potreba za raspodjelom rizika prvobitno se pojavila zbog mogućnosti pljačkaških napada prilikom trgovine, a posebno prilikom prijevoza robe koja je bila predmet iste, ali također i prilikom neodgovornog ponašanja u graditeljstvu ili neprihvatanja odgovornosti kod nekvalitetne izgradnje građevina. Zato se oko 1700. godine prije Krista pojavio Hamurabijev zakonik koji je donio dvije ključne odredbe u okviru osiguranja i njegovog daljnjeg razvoja, a prva se odredba odnosila na transport robe i podrazumijevala je preraspodjelu troška otuđenja ili oštećenja robe na sve trgovce prema načelu solidarnosti. Druga se odredba odnosila na odgovornost graditelja ukoliko se utvrdi da objekt nije sagrađen dovoljno čvrsto te ako dođe do urušavanja ili stradanja uslijed rušenja.

U nešto bližoj povijesti, točnije u novom vijeku, krajem 17. stoljeća, prve su ugovore o osiguranju sklapali pomorci a njihova je svrha bila otkupnina u slučaju zarobljavanja, a u 18. i 19. stoljeću dolazi do ubrzanog razvoja osiguranja i ono dobiva potpuno novu dimenziju i značenje u kontekstu gospodarskog i društvenog aspekta. Kako je vrijeme odmicalo potreba za osiguranjem bila je sve veća što za sobom povlači razvoj tržišta osiguranja i podrazumijevalo je sve veći broj korisnika te razvoj pravnog i regulativnog okvira i usvajanja novih standarda u poslovanju.

² Andrijević, I., Klasić, K. (2002) Tehnika osiguranja i reosiguranja, Zagreb: Mikrorad, str. 4.

2.1.1. Osiguranje u Hrvatskoj

Kada govorimo o osiguranju u Hrvatskoj, može se konstatirati da je bilo dobro razvijeno, iako ne na toj razini kao kod visoko razvijenih zemalja u svijetu. Najviše različitosti može se uočiti u širini ponude, premijama osiguranja i broju sklopljenih policama te godišnjim stopama rasta sklopljenih policama osiguranja.

Kao početak osiguranja u Hrvatskoj može se smatrati 1884. godina kada je osnovano osiguravajuće društvo (osiguravajuća zadruga) Croatia u Zagrebu čiji je temeljni kapital položilo zagrebačko gradsko poglavarstvo kao jedan od načina borbe protiv financijske ovisnosti o strancima. U početku su se bavili samo osiguranjem rizika od požara na području grada Zagreba, a nakon toga su proširili svoje poslovanje i na ostale vrste osiguranja te se od tada do današnjeg vremena djelatnost osiguranja sve više razvijala što pokazuju brojke o sklopljenim policama osiguranja i sve veća potreba za istim.³

Slika 2 – Poslovnica Osiguravajuće zadruge Croatia iz 1884. godine

Izvor: Arhiv Croatia osiguranja, dostupno na: <https://dnevnik.hr/vijesti/croatia-je-hrvatska-isprepletana-povijest-croatia-osiguranja-i-hrvatske---842082.html> (20.11.2024.)

³ Fortius inter partes (online), dostupno na: <http://www.fortiusinterpartes.hr/hr/vise-o-osiguranju/trzisteosiguranja-u-republici-hrvatskoj> (20.11.2024.)

2.2. Funkcije i sudionici osiguranja

Funkcije osiguranja su iznimno važne budući da je osiguranje nešto što će svakoj osobi sigurno nekada zatrebati. U današnje se vrijeme malo toga gradi ili kupuje bez osiguranja. Razlog za osiguranje je svakako traženje financijske sigurnosti i strah od potencijalne devastirajuće štete koja može ugroziti dugogodišnja nastojanja pojedinaca ili tvrtki za stjecanje ili granju pokretne i nepokretne imovine. Osiguranje je veoma bitan faktor gospodarske djelatnosti svake države te je danas nezamisliva gospodarska djelatnost koja nije pokrivena osiguranjem.

2.2.1. Funkcije osiguranja

Temeljne funkcije osiguranja čine neposredna zaštita i posredna zaštita. Neposredna zaštita se odnosi na mjere suzbijanja već nastale štete dok se posredna zaštita ostvaruje naknadom štete.

Od ostalih funkcija osiguranja možemo izdvojiti financijsko-akumulacijsku funkciju koja se očituje u obliku različitih ulaganja prikupljenog novca u pojedine gospodarske grane kako bi se unaprijedio opći gospodarski razvoj države, a zatim i društvenu funkciju koja podrazumijeva ekonomsku zaštitu čovjeka i njegove imovine koja može biti oštećena ili uništena zbog mogućnosti različitih opasnosti, odnosno rizika.⁴

Osnovno načelo osiguranja temelji se na principu uzajamnosti i solidarnosti po kojem veliki broj osiguranika, tako što plaća premiju osiguranja, omogućuje osiguravatelju da unaprijed akumulira novac za isplatu budućih šteta.

Obzirom na velike materijalne vrijednosti prisutno je i osiguranje u obliku suosiguranja i reosiguranja. Suosiguranje podrazumijeva udruživanje dvaju ili više osiguravatelja u pokriću nekog rizika, a reosiguranje je osiguranje samih osiguravatelja kod financijski jačih, odnosno velikih inozemnih reosiguravatelja za iznose iznad samoprdržaja – vlastite financijske mogućnosti pokrića nekog rizika.

2.2.2. Sudionici na tržištu osiguranja

Glavni sudionici na tržištu osiguranja su:

⁴ Hoću kredit (online), dostupno na: <https://www.hocukredit.hr/novosti/funkcije-osiguranja-i-zasto-je-vazno-poznavati-ih> (20.11.2024.)

- Osiguravajuća društva – tvrtke koje pružaju osigurateljske usluge nudeći osiguranja kao zaštitu od različitih rizika.
- Reosiguravajuća društva – tvrtke koje osiguravaju osiguratelje tako što smanjuju rizik koji osiguravajuća društva preuzimaju na način da preuzmu dio tih rizika.
- Posrednici u osiguranju – agenti i brokeri koji pomažu korisnicima osiguranja u pronalaženju najpovoljnijih polica. Posao agenata je da rade za određene osiguratelje dok je posao brokera da rade u ime klijenta, odnosno korisnika osiguranja.
- Državni regulatori – Institucije zadužene da nadziru i reguliraju osiguravajuća društva kako bi se osigurala stabilnost tržišta i zaštita potrošača.
- Klijenti ili osiguranici – fizičke ili pravne osobe koje kupuju police osiguranja zbog zaštite od financijskih gubitaka povezanih s mogućim različitim rizicima.
- Aktuari – stručne osobe koje izračunavaju premije, rizike i rezerve na temelju statističkih podataka i ključni su za procjenu rizika u osiguranju.
- Investicijske tvrtke – upravljaju ulaganjima osiguravajućih društava koja često ulažu premije u različite vrste imovine.

2.3. Podjela i vrste osiguranja

Osiguranje je širok pojam koji obuhvaća različite potrebe njegovih korisnika te njegove vrste i podjelu. Dvije podjele osiguranja o kojima će se govoriti su: životno i neživotno.

2.3.1. Životno osiguranje

Životno osiguranje možemo definirati kao osiguranje vlastitog života ili osiguranje života svojih bližnjih.

Razlikujemo više vrsta životnog osiguranja, a to su:

- osiguranje za slučaj smrti i doživljenja,
- riziko osiguranje,
- osiguranje za slučaj doživljenja.

Osiguranje za slučaj smrti i doživljenja je vrsta osiguranja koja se također naziva i mješovito osiguranje života, a njegove dvije komponente su: osigurana svota isplaćuje se korisniku osiguranja

ili se osigurana svota isplaćuje na kraju ugovorenog trajanja osiguranja, odnosno po doživljenju osiguranika pa se može reći da to osiguranje predstavlja i štednju.

Riziko osiguranje podrazumijeva isplaćivanje ugovorene svote samo u slučaju smrti osiguranika što znači da ako osiguranik doživi rok koji je određen u sklopljenoj polici, osigurani iznos se ne isplaćuje.

Osiguranje za slučaj doživljenja je suprotan od riziko osiguranja jer se kod osiguranja za slučaj doživljenja isplaćuje ugovorena svota isključivo ako osiguranik doživi rok koji je definiran u sklopljenom ugovoru. Ako osiguranik umre za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju za slučaj doživljenja, isti nema pravo na isplatu ugovorene svote, a uobičajena je isplata ili do tada uplaćene premije ili matematičke pričuve.

Raskid ugovora o životnom osiguranju moguć je u bilo kojem trenutku trajanja ugovora kada god to ugovaratelj poželi uz zadovoljavanje određenih uvjeta. Što se tiče iznosa naknade koja pripada ugovaratelju, on je uglavnom nepovoljan kod prijevremenog raskida ugovora o životnom osiguranju za slučaj doživljenja pa se prije donošenja odluke o raskidu police životnog osiguranja preporučuje provjeriti uvjete osiguranja i kontaktirati društvo za osiguranje da bi se utvrdilo postoje li neke povoljnije mogućnosti za osiguranika.

2.3.2. Neživotno osiguranje

Za razliku od životnih osiguranja, neživotna su osiguranja mnogo brojnija od životnih iz nekoliko razloga od kojih možemo izdvojiti širinu spektra rizika, veće mogućnosti kratkoročnih polica, zakonske obveze posjedovanja neživotnog osiguranja, percepcije rizika i veće frekvencije događaja.⁵

Neka neživotna osiguranja potrebno je obavezno sklopiti, dok su neka druga dobrovoljna pa ćemo za njima posegnuti samo ako za njima imam potrebu ili želju. Postoje mnoge vrste obveznih osiguranja a neke od njih su osiguranje od automobilske odgovornosti (autoosiguranje), osiguranje od odgovornosti odvjetnika ili osiguranje od odgovornosti za štetu u okolišu.

Vrste neživotnog osiguranja bit će prikazane u Tablici 1.

⁵ HANFA (online), dostupno na: <https://www.hanfa.hr/potrosaci/financijske-usluge/osiguranje/nezivotno-osiguranje> (21.11.2024.)

Tablica 1 – Vrste neživotnog osiguranja

Neživotno osiguranje:
Osiguranje od nezgode
Zdravstveno osiguranje
Osiguranje cestovnih vozila
Osiguranje tračnih vozila
Osiguranje zračnih letjelica
Osiguranje plovila
Osiguranje robe u prijevozu
Osiguranje od požara i elementarnih šteta
Ostala osiguranja imovine
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila
Ostala osiguranja od odgovornosti
Osiguranje kredita
Osiguranje jamstava
Osiguranje raznih financijskih gubitaka
Osiguranje troškova pravne zaštite
Asistencija

Izvor: Izrada autora prema podacima Hanfe, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/potrosaci/financijske-usluge/osiguranje/nezivotno-osiguranje/>

2.3.3. Osiguranje od automobilske odgovornosti

Govoreći o neživotnom osiguranju i njegovim vrstama, posebno će se izdvojiti osiguranje od automobilske odgovornosti budući da je ono jedno od najčešće korištenih neživotnih osiguranja među svim korisnicima osiguranja. Ako netko posjeduje automobil, prije njegovog korištenja obavezan je u jednom trenutku sklopiti ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti jer je to dužan učiniti u skladu sa Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu. U tom slučaju korisnik osiguranja osigurava sebe kao odgovornu osobu za eventualnu nastalu štetu u prometnoj nesreći,

odnosno, ako je korisnik kriv za prometnu nesreću koja se dogodila, šteta će biti isplaćena na temelju njegove police osiguranja trećoj osobi koja je zadobila ozljede ili ima štetu na svome vozilu (oštećena osoba).

Osim osnovnog autoosiguranja moguće je također sklopiti policu kasko-osiguranja koje je dobrovoljno, ali ne i obavezno. Njime se osigurava djelomična ili potpuna šteta na vozilima, plovilima i drugim predmetima kasko-osiguranja ovisno o tome što je ugovorom određeno. Za razliku od osnovnog osiguranja od autoodgovornosti, kod kasko-osiguranja korisnik također osigurava i svoje vozilo, bilo da se radi o tome da je skrivio prometnu nesreću ili je, primjerice, prilikom parkiranja oštetio svjetlo ili žmigavac, osiguranje će snositi trošak popravka.⁶

Slika 3 – Osiguranje od automobilske odgovornosti

Izvor: Osiguranje vozila Kalkulator, dostupno na: <https://kalkulator.ba/osiguranje-vozila/> (22.11.2024.)

⁶ HANFA (online), dostupno na: <https://www.hanfa.hr/potrosaci/financijske-usluge/osiguranje/nezivotno-osiguranje> (22.11.2024.)

3. ZAKONSKI OKVIR OSIGURANJA

Osiguranje, kao i svaka druga djelatnost, mora biti utemeljena zakonskim odredbama, a najvažniji zakonski okvir osiguranja u Republici Hrvatskoj čini Zakon o osiguranju (NN 151/22). Važno je naglasiti da HANFA (Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga) ima svoju nadležnost na tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj utvrđenu Zakonom o osiguranju. HANFA obavlja nadzor tržišta osiguranja i zakonitost poslovanja subjekata zbog održavanja učinkovitog, sigurnog te stabilnog tržišta osiguranja s ciljem zaštite osiguranika odnosno korisnika osiguranja te pridonosi stabilnosti financijskog sustava. Ovlaštenja HANFA-e na području osiguranja određena su i definirana Zakonom o osiguranju (NN 151/22) i Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu (NN 155/23).

3.1. Zakonski okvir osiguranja u Bosni i Hercegovini

Budući da osiguravajuće društvo ASA Central d.d., o kojemu će se govoriti u nastavku ovog rada, svoju djelatnost obavlja u Bosni i Hercegovini potrebno je istaknuti zakonski okvir osiguranja u toj zemlji. Zakonski propisi osiguravajuće djelatnosti u Bosni i Hercegovini utvrđeni su Zakonom o osiguranju (Službene novine BiH 23/17). Za zakonitost poslovanja subjekata nadležna je Agencija na nadzor osiguranja FBiH koja je regulator za sektor osiguranja u Federaciji Bosne i Hercegovine te štiti interese osiguranika.

Pored već istaknutih propisa koji se odnose na nivo Federacije Bosne i Hercegovine potrebno je spomenuti da je zakonski okvir osiguranja u Bosni i Hercegovini podijeljen na dva nivoa zbog političke strukture države. Na nivou Republike Srpske osiguranje je regulirano putem Zakona o društvima za osiguranje i Agencijom za osiguranje RS-a koja ima ulogu regulatora sličnu kao i Agencija u FBiH.

Na državnom nivou Bosne i Hercegovine postoji Agencija za osiguranje u BiH i ona ima koordinacijsku ulogu između entitetskih agencija i uključuje harmonizaciju zakonodavstva, koordinaciju nadzora i osiguravanje jedinstvenih pravila za osiguravajuća društva koja djeluju u oba entiteta. Zakoni koji se odnose na osiguranje u BiH također uključuju usklađivanje s međunarodnim standardima te europskim zakonodavstvom.

Glavne karakteristike zakonskog okvira osiguranja su regulacija poslovanja osiguravajućih društava, prava i obveze osiguranika, nadzor nad osiguravajućim društvima i sprječavanje protuzakonitih radnji te obveza osiguranja u određenim, a već spomenutim područjima, kao što je osiguranje od automobilske odgovornosti.

Osim spomenutih zakona i regulatora postoje i drugi zakoni i propisi koji se izravno ili neizravno odnose na područje osiguranja u Bosni i Hercegovini, a neki od njih su:

- Zakon o zaštiti potrošača u BiH,
- Zakon o obveznim osiguranjima u prometu,
- Zakon o radu,
- Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju,
- Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti,
- Zakon o posredovanju u osiguranju.

Ovi zakoni zajedno čine pravni okvir koji osigurava regulaciju, nadzor i zaštitu interesa svih sudionika u području osiguranja, uključujući osiguravatelje, osiguranike, posrednike i druge zainteresirane strane.

4. OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO ASA CENTRAL D.D.

4.1. ASA Grupacija

Predmet analize ovog rada – Osiguravajuće društvo ASA Central d.d. dio je ASA Grupacije. ASA Grupacija se sastoji od 20 kompanija članica iz različitih industrija koje zajedno zapošljavaju preko 2100 zaposlenika. Njihova vizija je biti pokretač bosansko-hercegovačke ekonomije i društva te se vode nepokolebljivim ulaganjima i inovativnim razmišljanjem.

Od njihovog osnivanja 1995. godine, svoj su profit usmjeravali u poticanje daljnjeg rasta i unaprjeđivanje poslovanja. Strateško reinvestiranje utrlo je put njihovom sadašnjem uspjehu, što je rezultiralo priznanjem ASA Grupacije ne samo u Bosni i Hercegovini već i u široj regiji.

Njihov poduzetnički duh vodio ih je od samog početka oblikujući njihove poslovne temelje. ASA Grupacija nastoji ostati kontinuirano posvećena jačanju bosansko-hercegovačke privrede i društva dosljednim ulaganjem i uvođenjem novih usluga. Kao ključni subjekt u poslovnom okruženju Bosne i Hercegovine u potpunosti teže ispunjavanju zahtjeva domaćeg tržišta, a zadovoljstvo njihovih klijenata potvrđuje njihovu učinkovitost.⁷

Slika 4 – ASA Grupacija

Izvor: ASA Group, dostupno na: <https://www.facebook.com/p/ASA-Group-100057440628619/> (27.11.2024.)

Osim spomenutog osiguranja, ASA Grupacija također u svom području poslovanja posjeduje sljedeće subjekte: ASA Banka, ASA Bolnica, ASA Auto, ASA Rent, ASA Nekretnine, ASA PVA te pruža i usluge tiska i dizajna kao i tehničkog pregleda vozila.

⁷ ASA Grupacija (online), dostupno na: <https://www.asa.ba/o-nama> (27.11.2024.)

4.2. Vizija, misija i temeljne vrijednosti

Vizija – Koristeći vlastite potencijale, snagu grupe, suvremene metode upravljanja, ASA Central Osiguranje želi postati lider korisničkog iskustva i premije kao i zadržati vodeću poziciju u ažurnosti isplate šteta. Suočeni s trendovima na tržištu i u društvu, kontinuiranim ulaganjem u edukaciju i razvoj na svim razinama te stvaranjem atmosfere povjerenja i pravednosti, društvo nastoji kreirati bolje okruženje unutar kompanije. Razvijajući postojeće prodajne kanale i proizvode osiguranja, stvarajući nove, kao što je životno osiguranje te potpunom digitalizacijom poslovnih procesa nastoje postati sinonim za vrhunsku uslugu.

Misija – ASA Central Osiguranje najveće je domaće osiguravajuće društvo koje ujedinjenim snagama kroz brigu o klijentima, partnerima i zaposlenicima, pruža sigurnost, povjerenje i zadovoljstvo. Spojeni povjerenjem, ponosni na raznolikost, tržišnu dostupnost i liderstvo, osiguranicima i partnerima nastoje ponuditi jedinstven pristup kvalitetnoj i brznoj usluzi kroz najširu prodajnu mrežu u BiH.

Vrijednosti – Temeljne vrijednosti ASA Central Osiguranja su pravedan način poslovanja uvažavajući pravila struke i etička načela, njegovanje kulture i osjećaja pripadnosti organizaciji, međusobno poštovanje te visoka radna etika. Tako društvo ispunjava vlastite ciljeve, a klijente uz inovativan i moderan pristup vodi prema ispunjenju njihovih potreba uz odgovorno ponašanje prema zajednici i interesnim skupinama.

ASA Central Osiguranje uvijek gleda u budućnost uvažavajući tradiciju, a njihova strategija je usmjerena na održavanje i povećanje tržišnog udjela u granicama rasta tržišta i dugoročnu profitabilnost. Korporativno upravljanje društva karakterizira centralizirana organizacija i vođenje poslovnih procesa koji garantiraju pravovremeno donošenje odluka i direktnu komunikaciju unutar organizacije koja se temelji na iskusnim i stručnim timovima podijeljenim u sektore koji koriste benefite međusektorske suradnje i horizontalne komunikacije.⁸

Kao strateške ciljeve društvo je definiralo zadržavanje i jačanje vodeće pozicije udjela premije na tržištu te povećati rast. Lojalnost klijenata i visoka stopa obnove imperativ je na kojem društvo temelji buduće poslovne aktivnosti dostižući 85% retencije.

⁸ ASA Central Osiguranje (online), dostupno na: <https://asacentral.ba/drustvo> (27.11.2024.)

5. ASA OSIGURANJE I CENTRAL OSIGURANJE

Osiguravajuće društvo ASA Central d.d. nije od samog početka u ovakvom obliku kakvo je danas, nego je imalo svoj put kada su započeli svoje poslovanje te su nosili ime ASA osiguranje d.d. Osiguravajuće društvo Central d.d. bila je zasebna osiguravajuća kuća koja je samostalno poslovala na tržištu osiguranja u Bosni i Hercegovini.

5.1. Ideja o pripajanju

Dvije osiguravajuće kuće, ASA Osiguranje d.d. i Central Osiguranje d.d., u svom su samostalnom poslovanju bilježile solidne rezultate, međutim na tržištu osiguranja postojala su društva koja su bila rangirana iznad njih prema statističkim i poslovnim rezultatima. Zbog želje za rastom i preuzimanjem leaderske pozicije na tržištu osiguranja u Bosni i Hercegovini, javlja se ideja o pripajanju dvaju osiguravajućih društava koja se kroz neko vrijeme počinje i realizirati.

Proces pripajanja ASA Osiguranja i Central Osiguranja započeo je 2022. godine. Tijekom te godine, kompanije su radile na integraciji poslovnih procesa i sustava suočavajući se istovremeno sa izazovnim globalnim tržišnim promjenama. Pripajanje ASA i Central Osiguranja završeno je početkom 2023. godine, što je rezultiralo stvaranjem ASA Central Osiguranja koje je postalo najveće osiguravajuće društvo u Bosni i Hercegovini.

5.1.1. Ciljevi i razlozi pripajanja ASA osiguranja d.d. i Central osiguranja d.d.

Većinski dio dioničke strukture oba društva participira sa svojim ulozima u oba društva te postoji opća suglasnost da je pripajanje dugoročni interes istih. Okrupnjivanje je razvojni trend tržišta BiH posljednjih nekoliko godina.

Društvo ulazi u proces pripajanja sa ciljem dugoročnog osiguranja adekvatnog kapitala, ostvarivanja veće sigurnosti u poslovanju, racionalizaciji troškova, kao i veće profitabilnosti poslovanja.

Realizacijom ove statusne promjene očekuje se da će Društvo poslije pripajanja ostvariti daljnji stabilan rast i vodeću tržišnu poziciju.

Efekti koji se očekuju nakon pripajanja:

- veća pokrivenost poslovnom mrežom,
- povećanja konkurentna sposobnost,
- adekvatna visina kapitala,
- racionalnije ulaganje u dalji tehnološki razvoj i razvoj novih proizvoda,
- uštede kroz organizacijsko restrukturiranje,
- bolje upravljanje rizicima.

Polazeći od navedenog, a na osnovu Zakona o osiguranju i Zakona o privrednim društvima, organi upravljanja ASA Osiguranje i Central Osiguranje su ovlastili rukovodeća tijela da započnu pripreme i obave predradnje koje će omogućiti statusnu promjenu pripajanja. U postupku pripajanja Central Osiguranje ima status pripojenog društva, dok se ASA javlja kao preuzimač, odnosno Društvo slijednik.

5.1.2. Zakonski okvir za pripajanje

Elaborat o ekonomskoj opravdanosti pripajanja ASA i Central Osiguranja urađen je uvažavajući sve elemente propisane čl. 67. i 68. Zakona o privrednim društvima (Službene novine FBiH 81/15 i 75/21) te Zakon o Osiguranju (Službene novine FBiH) 23/17 i 103/21).

Na temelju člana 66. ZPD organi upravljanja Društava ASA i Central Osiguranja ovlastili su uprave oba Društva da započnu pripreme i obave predradnje koje će omogućiti pripajanje ova dva Društva. Član 66. ZPD propisuje da se odluka o spajanju donosi na osnovi plana reorganizacije, kojeg uprava i nadzorni odbor ili drugi organ društava koja se spajaju, ovlaštenu osnivačkim aktom ili statutom, moraju pripremiti i o njemu blagovremeno obavijestiti dioničare.

5.2. Plan reorganizacije kao osnova za odobrenje pripajanja

Za potrebe detaljne analize i ekonomske opravdanosti pripajanja uređen je Elaborat o ekonomskoj opravdanosti pripajanja Central Osiguranja ASA Osiguranju, a obzirom da isti po sadržaju ispunjava sve zahtjeve propisane ZPD-om, on ujedno predstavlja i plan reorganizacije.

Plan reorganizacije obavezno sadrži:

- oblik, tvrtku i sjedište društava učesnika i društava slijednika,
- vlasnička prava dioničara ili članova društava prethodnika, koje se prenose na društvo slijednika s izvještajem revizora,

- datum od kojega će vlasnici dionica društva slijednika moći sudjelovati u dobiti i uvjete koji utječu na to pravo,
- datum od kada će se poslovi društava prethodnika iskazivati za društvo slijednika,
- pismeni izvještaj revizora o računovodstvenim iskazima društava učesnika⁹

Pismeni izvještaj revizora uključuje naznaku metoda korištenih u utvrđivanju omjera zamjene, mišljenje revizora je li primijenjena odgovarajuća metoda naznaka vrijednosti do kojih bi se došlo korištenjem drugih metoda i mišljenje o relativnom značenju svih metoda u utvrđivanju omjera zamjene dionica te, u konačnici, opis problema vrednovanja s kojim se revizor suočio, ako jest.

Na osnovu ovlasti nadzornih odbora, obje uprave su pripremile Elaborat o opravdanosti pripajanja Central Osiguranja ASA Osiguranju, što uključuje Plan reorganizacije i ostale dokumente koji su neophodni za provođenje procesa pripajanja

Datum stvarne integracije poslovnih aktivnosti ASA i Central Osiguranja je datum registracije pripajanja, a to je 01.01.2023. godine, tako da integrirano Društvo ASA Central Osiguranje nastavlja raditi od navedenog datuma.

⁹ Elaborat o ekonomskoj opravdanosti pripajanja ASA Osiguranja i Central Osiguranja, str. 5.

6. DRUŠTVA PRETHODNICE

6.1. Central osiguranje (Društvo koje se pripaja – pripojeno društvo)

Osiguravajuće društvo pod nazivom Central osiguranje d.d. Sarajevo poslovalo je samostalno sa sjedištem u Sarajevu s organizacijskim oblikom dioničkog društva na poslovima neživotnog osiguranja

Korporativno upravljanje društvom je usklađeno Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o osiguranju FBiH i provodilo se kroz sljedeće organe:

- Skupština,
- Nadzorni odbor,
- Odbor za reviziju.

Nadzorni odbor i Odbor za reviziju sastojali su se od po 3 člana koje su činili predsjednik odbora te dva člana odbora.

Interna revizija – Društvo ima organiziranu funkciju interne revizije koja za svoj rad odgovara Nadzornom odboru.

Rukovođenje Društvom je funkcioniralo po Statutu prema kojem dvočlana Uprava rukovodi društvom, a istu je sačinjavao direktor i izvršni direktor. Mandat direktora i izvršnog direktora bio je 4 godine, a njihova prava i obveze regulirani su u skladu sa Statutom i njihovim menadžerskim ugovorima o radu.

6.1.1. Kapital Društva

Dionički kapital društva na dan 30.6.2022. godine iznosio je 8.160.000,00 KM i za taj iznos je emitirano 48.000 običnih dionica. Nominalna vrijednost jedne dionice iznosila je 170,00 KM.

Tablica 2 – Vlasnička struktura Central Osiguranja

Vlasnička struktura CO – prije pripajanja	%
ASA FINANCE d.d. Sarajevo	86,4854
Visoka Škola CEPS Kiseljak	13,5146
UKUPNO	100,0000

Izvor: Izrada autora prema podacima iz Elaborata o ekonomskoj opravdanosti pripajanja ASA Osiguranja i Central Osiguranja, str. 8.

Ukupni kapital društva na dan 30.6.2022. godine iznosio je 11.786 tisuća KM, a sastojao se od dioničkog kapitala (8.160 tisuća KM), regulatorne rezerve za kreditne gubitke (1.465 tisuća KM) te akumulirane/tekuće dobiti (2.161 tisuća KM)

Na dan 30.6.2022. godine kapital Društva je adekvatan i iznosi više od minimalno propisanog za 160.000 KM.

Društvo svoje poslove obavlja u sjedištu i podružnicama/filijalama u BiH. Oblici organizacijskih dijelova definiraju se odlukama Uprave i Nadzornog odbora.

6.2. ASA osiguranje d.d. Sarajevo (Društvo prije pripajanja – Društvo slijednik)

Osiguravajuće društvo ASA osiguranje d.d. poslovalo je na području BiH s organizacijskim oblikom dioničkog društva i registrirano je 2007. godine za obavljanje svih vrsta neživotnog osiguranja.

Društvo je prema Odluci o klasifikaciji djelatnosti BiH iz 2010. registrirano i za: ostalo osiguranje, procjenu rizika i šteta i pomoćne djelatnosti za osiguranje i mirovinske fondove.

6.2.1. Upravljanje Društvom

Korporativno upravljanje Društvom je usklađeno sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o Društvima FBiH i provodi se kroz tri organa kojih čine Skupština, Nadzorni odbor i Odbor za reviziju.

Nadzorni odbor i Odbor za reviziju sastojali su se od po 3 člana koje su činili predsjednik odbora te dva člana odbora. Društvo ima organiziranu funkciju interne revizije koja za svoj rad odgovara Nadzornom odboru.

Prema Statutu, Društvom rukovodi Uprava koju čine dva člana, a to su direktor i izvršni direktor. Trajanje njihovih mandata je 4 godine, a njihova prava i obveze regulirani su u skladu sa Statutom i njihovim menadžerskim ugovorima o radu.

6.2.2. Kapital društva

Dionički kapital društva na dan 30.6.2022. iznosio je 11.040.000,00 KM i za taj je iznos emitirano 60.000 običnih dionica. Nominalna vrijednost jedne dionice iznosila je 184,00 KM.

Tablica 3 – Vlasnička struktura ASA Osiguranja

Vlasnička struktura ASA Osiguranja – prije pripajanja	%
ASA FINANCE d.d. Sarajevo	80,0000
BOSNA REOSIGURANJE d.d. Sarajevo	20,0000
UKUPNO	100,0000

Izvor: Izrada autora prema podacima iz Elaborata o ekonomskoj opravdanosti pripajanja ASA Osiguranja i Central Osiguranja, str. 15.

Ukupni kapital Društva na dan 30.6.2022. iznosio je 17.949,92 tisuća KM, a sastoji se od:

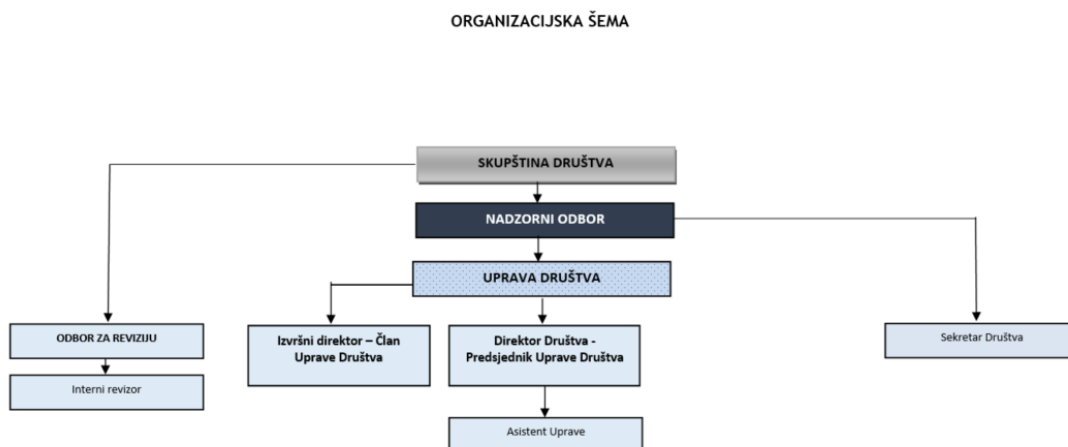
- Dioničkog kapitala u iznosu od 11.040 tisuća KM,
- Regulatorne rezerve za kreditne gubitke u iznosu od 1.320 tisuća KM,
- Akumulirane/tekuće dobiti u iznosu od 5.590 tisuća KM.

Na dan 30.6.2022. godine kapital Društva je adekvatan i iznosi više od minimalno propisanog za 1.040 tisuća KM.

Društvo svoje poslove obavlja u sjedištu i podružnicama/filijalama u BiH. Oblici organizacijskih dijelova definiraju se odlukama Uprave i Nadzornog odbora.

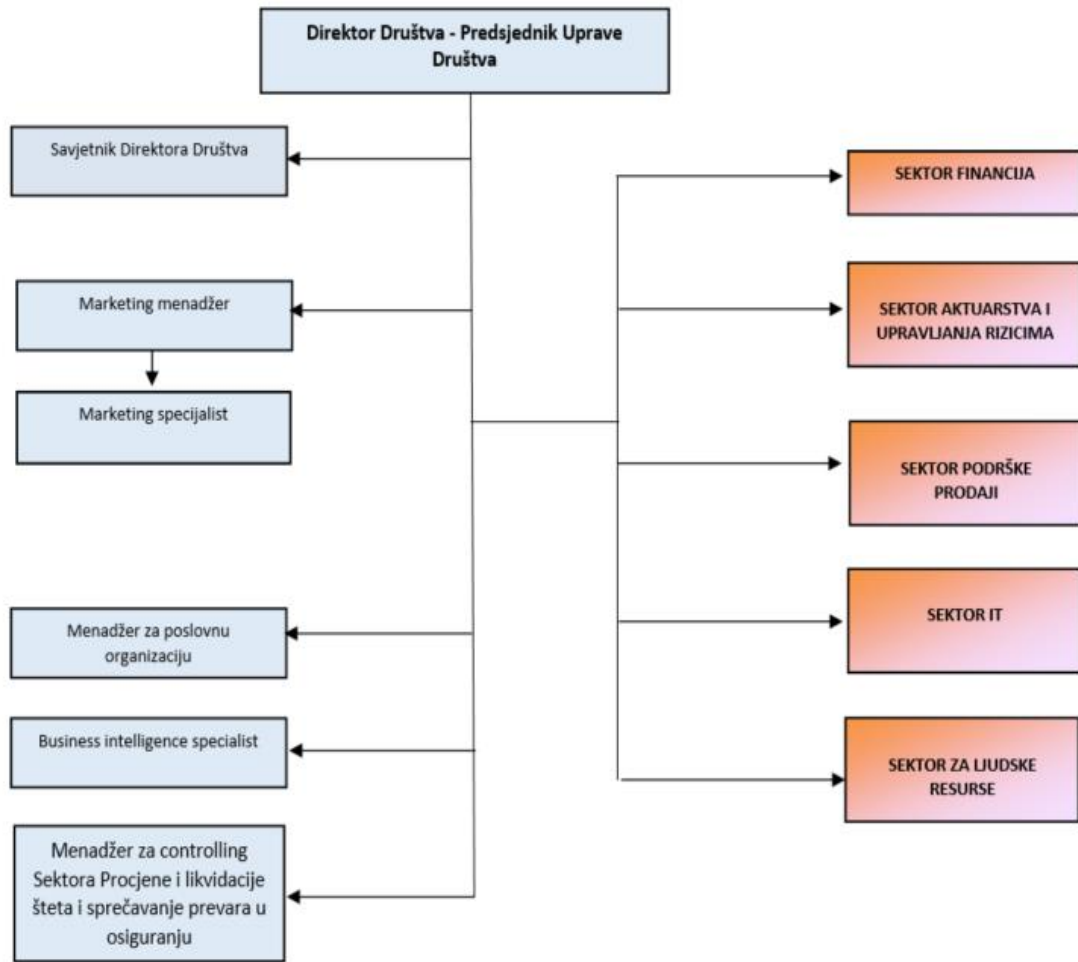
Obzirom na činjenicu da ASA Osiguranje d.d. ima optimalan broj zaposlenih, kroz integraciju funkcija Društva doći će do određene preraspodjele zaposlenih, ali će sve svi zaposleni zadržati u radnom odnosu.

Slika 5 – Organizacijska struktura Društva ASA Osiguranje d.d.

Izvor: Elaborat o ekonomskoj opravdanosti pripajanja ASA Osiguranja i Central Osiguranja, str. 16

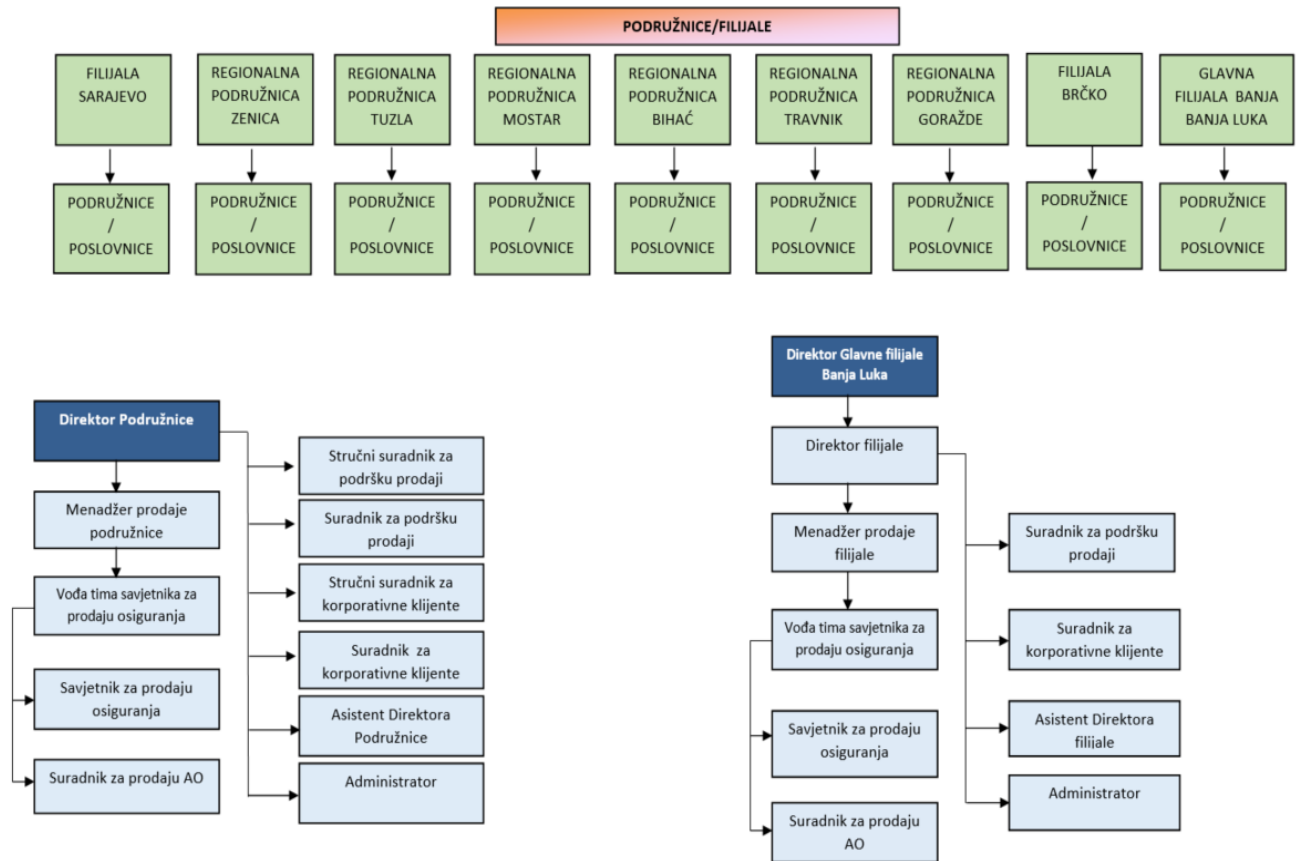
Slika 6 – Hijerarhijska struktura Društva ASA Osiguranje d.d.

Izvor: Elaborat o ekonomskoj opravdanosti pripajanja ASA Osiguranja i Central Osiguranja, str. 17

Na slikama 5 i 6 organizacijska i hijerarhijska struktura Društva ASA Osiguranje d.d., a na sljedećoj slici 7 bit će prikazane podružnice, odnosno filijale Društva uz hijerarhijsku strukturu.

Slika 7 – Podružnice/filijale Društva ASA Osiguranje d.d. i hijerarhijska struktura

Izvor: Elaborat o ekonomskoj opravdanosti pripajanja ASA Osiguranja i Central Osiguranja, str. 17

7. DRUŠTVO POSLIJE PRIPAJANJA

ASA Central Osiguranje poslije pripajanja će biti upisano u sudski registar kod Županijskog suda u Sarajevu kao dioničko društvo „ASA CENTRAL Osiguranje“ d.d. Sarajevo, nakon dobivanja Rješenja Komisije za vrijednosne papire FBiH i upisa emitiranih dionica.

7.1. Vrste poslova i poslovna strategija – tržišni položaj

U skladu sa standardnom klasifikacijom djelatnosti i zakonskim propisima, ASA CENTRAL Osiguranje poslije pripajanja bit će registrirano za sljedeće vrste neživotnog osiguranja:

- osiguranje od nezgode
- zdravstveno osiguranje
- osiguranje cestovnih vozila
- osiguranje tračnih vozila
- osiguranje zračnih letjelica
- osiguranje plovila
- osiguranje robe u prijevozu
- osiguranje od požara i elementarnih nepogoda
- ostala osiguranja imovine
- osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila
- osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica
- osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila
- ostala osiguranja od odgovornosti
- osiguranje kredita
- osiguranje jamstva
- osiguranje raznih financijskih gubitaka
- osiguranje troškova pravne zaštite
- osiguranje pomoći

Kao stalni doprinos vlastitom rastu i razvoju te unaprjeđenju temeljnih karakteristika sektora osiguranja u BiH, Društvo će poslije pripajanja svoje poslovanje bazirati na sljedećim ključnim strateškim smjernicama:

- Podrška ekonomskom rastu i razvoju države, te podizanje standarda kvalitete življenja,
- Podizanje poslovne izvrsnosti koji će zadržati Društvo na poziciji profitabilnog Društva na tržištu,
- Korištenje sinergijskih efekata s vlasnicima, Grupacijom i poslovnim partnerima na tržištu kao i posvećenosti grupnim i lokalnim projektima s ciljem pojednostavljenja proizvoda i usluga te još kvalitetnijeg uslužnog modela,
- Cross-selling pristup klijentima - zadovoljenje svih klijentovih potreba i generiranje dodatnih prihoda,
- Efikasnosti i izvrsnosti na svim unutarnjim i vanjskim područjima djelovanja,
- Stalnim tehničko-tehnološkim napredkom uz primjenu inovativnih rješenja u odnosima s klijentima.

7.2. Usporedba Društva prije i poslije pripajanja

7.2.1. Dionički kapital i vlasnička prava

Položaj dioničara će se promijeniti u pogledu postotnog učešća u dioničkom kapitalu budućeg ASA Central Osiguranja što je logična posljedica povećanja dioničkog kapitala Društva temeljem emisije novih dionica izračunatih primjenom omjera zamjene dionica te efekata zamjene pripojenog Društva. U Tablici 4. bit će prikazan položaj dioničara.

Tablica 4 – Položaj dioničara prije i poslije pripajanja

Dioničar	Vrsta dionica	ASA prije pripajanja		Emisija Central		ASA nakon pripajanja	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%
ASA Finance	postojeće	48.000	80,00%	-	-	48.000	47,88%
ASA Finance	nove	-	-	38.245	95,00%	38.245	38,15%
Ukupno većinski		48.000	80,00%	38.245	95,00%	86.245	86,02%
Bosne RE	postojeće	12.000	20,00%	-	-	12.000	11,97%
CEPS	nove	-	-	2.013	5,00%	2.013	2,01%
Ukupno manjinski		12.000	20,00%	2.013	5,00%	14.013	13,98%
UKUPNO		60.000	100,00%	40.258	100,00%	100.258	100,00%

Izvor: Elaborat o ekonomskoj opravdanosti pripajanja ASA Osiguranja i Central Osiguranja, str. 24

Prava dioničara društava učesnika pripajanja u dobiti ASA Central Osiguranja poslije pripajanja detaljno su opisana u Odluci o pripajanju koja je sastavni dio procesa pripajanja.

Od Zakonom pripisanih prava koja imaju dioničari poslije pripajanja izdvajaju se sljedeća:

- Sudjelovanje u radu i odlučivanju Skupštine dioničara poslije pripajanja,
- Pravo na 1 glas za svaku dionicu na Skupštini,
- Pravo davanja ovlasti trećim osobama da upražnjavaju prava (sva ili pojedina) koja su sadržana u dionicama,
- Pravo učešća u dobiti Društva poslije pripajanja, naplatom dividende, sticanjem novih dionica ili neki drugi način u skladu sa zakonima (srazmjerno nominalnoj vrijednosti dionica),
- Pravo prodaje ili prijenosa dionica bez ograničenja,
- Pravo preče kupnje novo emitiranih dionica poslije pripajanja, prije javne emisije dionica i u obimu kojim zadržavaju razmjerno učešće u kapitalu prije emisije novih dionica skladno odlukama Upravnog Odbora i Nadzornog Odbora poslije pripajanja.

Sva spomenuta prava, kao i ona nespomenuta, a propisana zakonima FBiH i Statuta poslije pripajanja, mogu biti promjenjena ili ograničena samo u slučaju zakonske regulative.

7.2.2. Usporedba bilance stanja kroz godine prije pripajanja i nakon pripajanja

U sljedećoj Tablici bit će prikazana bilanca stanja oba društva kroz razdoblje od 2017. do 2022. te bilanca stanja u 2023. kada je Društvo počelo djelovati kao jedno.

Tablica 5 – Bilanca stanja u razdoblju od 2017. do 2023.

BILANCA STANJA AKTIVA	Nematerijalna imovina	Materijalna imovina	Ulaganja	Udio reosiguranja u teh. rezervama	Potraživanja	Ostala imovina	Plaće ni troškovi budućeg razdoblja	Ukupna aktiva
ASA CENTRAL 2023	1.772.561	2.665.204	75.214.600	16.217.505	17.538.486	2.695.112	20.448.734	136.552.202
ASA - 2022	896.692	-	41.841.074	6.880.135	8.971.075	367.535	10.227.691	69.184.202
CENTRAL - 2022	386.392	284.135	28.745.888	3.863.898	3.240.690	1.738.932	7.747.581	46.007.516
ASA - 2021	590.402	-	35.318.906	4.804.612	6.577.927	1.973.122	8.946.882	58.211.851
CENTRAL - 2021	332.410	1.688.662	21.753.081	3.635.989	5.741.258	6.465.558	4.358.978	43.975.936
ASA - 2020	472.772	-	30.160.682	4.133.445	5.097.002	2.816.016	6.068.855	48.748.772
CENTRAL - 2020	387.421	1.917.999	25.787.890	2.309.889	2.366.145	2.077.850	2.574.245	37.421.439
ASA - 2019	342.274	-	27.050.506	3.928.421	5.060.846	1.183.219	3.241.510	40.806.776
CENTRAL - 2019	466.663	2.073.787	24.223.139	1.860.480	2.460.066	809.449	3.071.116	34.964.700
ASA - 2018	278.310	-	18.978.616	2.388.078	3.719.998	1.849.760	4.341.910	31.556.672
CENTRAL - 2018	22.459	2.009.829	22.204.807	919.853	2.294.604	7.072.931	1.219.581	35.744.064
ASA - 2017	204.697	-	16.439.516	2.191.568	2.663.870	783.776	2.710.277	24.993.704
CENTRAL - 2017	9.827	1.253.737	14.509.666	1.077.598	2.099.649	6.403.747	1.047.089	26.401.313
BILANCA STANJA PASIVA	Kapital i rezerve vl. kap	Tehničke rezerv	Ostale rezerv	Odgode na porezna obaveza	Finansijske obaveze	Ostale obaveze	Odg. plać.troškova iz prihoda budućeg perioda	Ukupna pasiva
ASA CENTRAL 2023	33.348.085	80.903.213	141.878	-	2.802	8.860.222	13.296.002	136.552.202
ASA - 2022	18.824.110	38.171.674	191.184	99.358	5.245	4.050.823	7.841.808	69.184.202
CENTRAL - 2022	12.008.469	30.258.242	670.369	-	-	2.942.241	128.195	46.007.516
ASA - 2021	17.667.261	32.076.930	134.397	99.358	2.451	2.431.425	5.800.030	58.211.852
CENTRAL - 2021	10.713.177	28.575.052	337.154	-	-	4.194.044	156.509	43.975.936
ASA - 2020	14.434.061	28.167.551	76.178	99.358	2.193	2.524.158	3.445.273	48.748.772
CENTRAL - 2020	9.532.325	25.726.426	33.324	-	-	2.129.364	-	37.421.439
ASA - 2019	11.996.099	23.716.437	38.141	-	7.282	2.945.701	2.103.116	40.806.776
CENTRAL - 2019	9.996.575	23.059.309	667	-	-	1.908.149	-	34.964.700
ASA - 2018	21.082.450	49.660.449	-	-	35.217	2.150.413	641.904	73.570.433
CENTRAL - 2018	11.323.185	22.631.021	312.875	-	-	1.476.870	113	35.744.064
ASA - 2017	19.922.455	37.566.281	-	-	-	1.950.536	-	59.439.272
CENTRAL - 2017	7.978.947	15.701.497	118.696	-	-	2.601.787	113	26.401.040

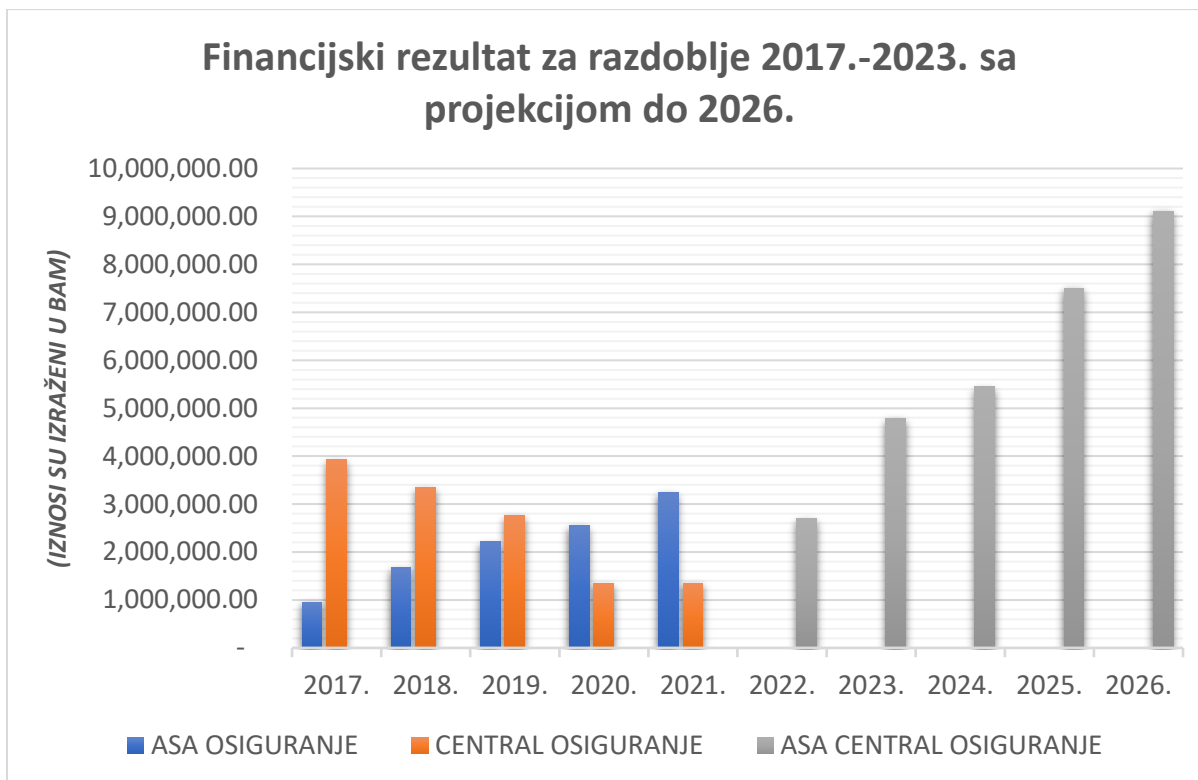
Izvor: Izrada autora prema dobivenim podacima iz internih izvora Društva

7.2.3. Usporedba uspješnosti poslovanja kroz godine prije pripajanja i nakon pripajanja

Glavni pokazatelj uspješnosti poslovanja osiguravajućeg društva ASA Central d.d., kao i kod svih drugih tvrtki koje obavljaju neku poslovnu djelatnost, jest financijski rezultat. U Grafikonu 1 bit

će prikazano kretanje finansijsko rezultata kroz godine kada su dva osiguravajuća društva poslovala zasebno te kroz razdoblje kada posluju zajedno kao jedno Društvo.

Grafikon 1 – Prikaz uspješnosti poslovanja kroz finansijske rezultate 2017.-2026.

Izvor: Izrada autora prema dobivenim podacima iz internih izvora Društva

U prikazanom Grafikonu vidljivo je kretanje finansijskog rezultata dvaju osiguravajućih društava za vrijeme njihovog samostalnog poslovanja te za vrijeme poslovanja nakon pripajanja kada posluju kao jedno Društvo. Na kraju 2017. godine bilanca uspjeha ASA Osiguranja pokazuje da dobit poslovne godine iznosi 947.188,00 KM, a u istoj godini, kod Central Osiguranja, ona iznosi 3.926.113,00 KM. Dobit poslovne godine 2018. iznosila je 1.669.275,00 KM kod ASA Osiguranja i 3.344.238,00 KM kod Central Osiguranja. Na kraju 2019. dobit poslovne godine iznosila je 2.215.212,00 KM kod ASA Osiguranja te 2.753.390,00 KM kod Central Osiguranja. 2020. godine sa iznosom od 2.543.980,00 KM, ASA Osiguranje ostvaruje veću dobit od Central Osiguranja čija je dobit iznosila 1.335.750,00 KM. Na kraju 2021. godine, koja je bila zadnja godina gdje su

spomenuta Društva poslovala zasebno, ASA Osiguranje ostvarilo je dobit u iznosu od 3.239.413,00 KM, a dobit Central Osiguranja iznosila je 1.348.889,00 KM.

U godini pripajanja ASA i Central Osiguranja, osiguravajuće društvo ASA Central d.d. ostvarilo je dobit u iznosu od 2.699.220,00 KM na kraju 2022. Dobit poslovne godine 2023. iznosila je 4.781.358,00 KM te se rastući trend očekuje i dalje, a projekcije za sljedeće 3 godine iznose 5.446.260,00 KM za 2024. godinu, 7.505.560,00 KM za 2025. godinu i 9.105.790,00 KM za 2026. godinu.

7.3. Osnovna strateška opredjeljenja Društva nakon pripajanja

ASA Central Osiguranje poslije pripajanja kao strateško opredjeljenje ima doprinos razvoju privrede prožanjem pouzdanih osiguravateljnih usluga svojim klijentima kroz uspostavljanje organizacijske kulture koja kontinuirano inovira proizvode, održavanje i stalno unaprjeđivanje nivoa kvalitetne usluge i povećanje dostupnosti usluga klijentu.

Jasna strateška opredjeljenja definirana su u strateškoj mapi ASA Osiguranja, a koja ostaju da se realiziraju u ASA Central Osiguranju nakon pripajanja.

Iz perspektive rasta i razvoja, ASA Central Osiguranje poslije pripajanja će svoje napore usmjeriti prema ostvarivanju sljedećih ciljeva: poticanje inovativnosti, veći stupanj zadovoljstva i motiviranosti zaposlenika, stalno ulaganje u edukaciju i usavršavanje te postići veći stupanj upoznatosti zaposlenika sa strategijom Društva kako bi se realizirala prethodno definirana vizija.

Kod internih procesa, ASA Central Osiguranje poslije pripajanja nastoji ostvariti dva ključna cilja, a to su optimiziranje poslovnih procesa i unaprjeđenje kompetencija Društva. Kompetencije Društva su unaprjeđenje kroz uspostavljanje organizacijske kulture koja inovira proizvode i usluge,

ulaganje u razvoj odnosa s klijentima (CRM), unaprjeđenje sustava i nadzora interne kontrole te osiguravanje stabilnih izvora financiranja.

Ovako definirani strateški ciljevi, u konačnici bi trebali voditi i prema ostvarenju ciljeva iz financijske perspektive koji uključuju stabilno i profitabilno poslovanje, rast i razvoj Društva i zadovoljstvo investitora.¹⁰

¹⁰ Elaborat o ekonomskoj opravdanosti pripajanja ASA Osiguranja i Central Osiguranja, str. 27.

8. ZAKLJUČAK

U ovom radu, počevši od samog uvoda, preko navedenih poglavlja, objašnjeni su razni pojmovi vezani uz osiguranje kao i sama definicija istog. Dat je osvrt na njegov povijesni razvoj kroz vjekove civilizacije sve do današnjeg vremena te su navedeni njegovi sudionici i temeljne funkcije uz podjelu na vrste i podvrste.

Za pravilno funkcioniranje osigurateljne djelatnosti potreban je pravni, odnosno, zakonski okvir koji propisuje načine funkcioniranja pružanja usluga osiguranja njegovim korisnicima, odnosno klijentima osiguravajućih kuća. Uz pravni okvir za djelatnost osiguranja u Republici Hrvatskoj, pažnja je bila usmjerena i na zakonski okvir osiguranja u Bosni i Hercegovini budući da osiguravajuće društvo ASA Central d.d., koji je predmet ovog rada, posluje u toj zemlji.

Glavni dio rada, konkretna analiza Osiguravajućeg društva ASA Central d.d. i njegov poslovni put, obilježen je pripajanjem dvaju osiguravajućih društava kao jedan vrlo uspješan poslovni pothvat koji je donio uspjeh ASA Grupaciji te pripojenom društvu, ali i zadovoljstvo krajnjim korisnicima njihovih usluga. ASA Central Osiguranje d.d. ubrzo je postala najjača osiguravajuća kuća na tržištu osiguranja u Bosni i Hercegovini te drži leadersku poziciju među konkurencijom i bilježi trend rasta prema svim relevantnim pokazateljima.

Može se zaključiti da je pripajanje ASA i Central Osiguranja bio vrlo uspješan poslovni pothvat koji je donio odlične rezultate u poslovanju tvrtke i svakako može bit na ponos stručnim ljudima koji su radili na tom projektu. Uz osnovna strateška opredjeljenja Društva nakon pripajanja očekuje se daljnji rast i napredak osiguravajućeg društva kao i povećanje broja zadovoljnih klijenata.

LITERATURA

1. Andrijević, I., Klasić, K. (2002) Tehnika osiguranja i reosiguranja, Zagreb: Mikrorad
2. Bijedić, M. (2002) Osiguranje i reosiguranje, Zagreb: Tectus
3. Elaborat o ekonomskoj opravdanosti pripajanja ASA Osiguranja i Central Osiguranja

Internet izvori:

1. Arhiv Croatia osiguranja, dostupno na: <https://dnevnik.hr/vijesti/croatia-je-hrvatska-isprepletena-povijest-croatia-osiguranja-i-hrvatske---842082.html> (20.11.2024.)
2. ASA Central Osiguranje (online), dostupno na: <https://asacentral.ba/drustvo> (27.11.2024.)
3. ASA Group, dostupno na: <https://www.facebook.com/p/ASA-Group-100057440628619/> (27.11.2024.)
4. ASA Grupacija (online), dostupno na: <https://www.asa.ba/o-nama> (27.11.2024.)
5. Fortius inter partes (online), dostupno na: <http://www.fortiusinterpartes.hr/hr/vise-o-osiguranju/trzisteosiguranja-u-republici-hrvatskoj> (20.11.2024.)
6. HANFA (online), dostupno na: <https://www.hanfa.hr/potrosaci/financijske-usluge/osiguranje/nezivotno-osiguranje> (21.11.2024.)
7. Hoću kredit (online), dostupno na: <https://www.hocukredit.hr/novosti/funkcije-osiguranja-i-zasto-je-vazno-poznavati-ih> (20.11.2024.)
8. Osiguranje i osiguravajuća društva dr. Zijad Ljakić, dostupno na: <https://zijadljakic.ba/osiguranja-i-osiguravajuca-drustva/> (20.11.2024.)
9. Osiguranje vozila Kalkulator, dostupno na: <https://kalkulator.ba/osiguranje-vozila/> (22.11.2024.)

POPIS TABLICA

Tablica 1 – Vrste neživotnog osiguranja.....	10
Tablica 2 – Vlasnička struktura Central Osiguranja	19
Tablica 3 – Vlasnička struktura ASA Osiguranja	21
Tablica 4 – Položaj dioničara prije i poslije pripajanja.....	26
Tablica 5 – Bilanca stanja 2017.2023.	28

POPIS SLIKA

Slika 1 – Sigurnost koju pruža osiguranje.....	4
Slika 2 – Poslovnica Osiguravajuće zadruge Croatia iz 1884. godine.....	6
Slika 3 – Osiguranje od automobilske odgovornosti	11
Slika 4 – ASA Grupacija.....	14
Slika 5 – Organizacijska struktura Društva ASA Osiguranje d.d.	21
Slika 6 – Hijerarhijska struktura Društva ASA Osiguranje d.d.	22
Slika 7 – Podružnice/filijale Društva ASA Osiguranje d.d. i hijerarhijska struktura.....	23

POPIS GRAFOVA

Grafikon 1 – Prikaz uspješnosti poslovanja kroz financijske rezultate 2017.-2026.	29
--	----

